

mgr Paulina Jezierska

ZAOSTRZENIE USTAWOWEGO WYMIARU KARY **NADZWYCZAJNE ZŁAGODZENIE KARY**

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Ogólne granice kary obostrzonej znajdują się w art. 38 § 2 k.k.
 - Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć:
 - 810 stawek dziennych grzywny,
 - 2 lat ograniczenia wolności,
 - 20 lat pozbawienia wolności.
- Zbieg nadzwyczajnego złagodzenia lub obostrzenia kary (art. 57 k.k.)
 - § 1. *Jeżeli zachodzi kilka niezależnych od siebie podstaw do nadzwyczajnego złagodzenia albo obostrzenia kary, sąd może tylko jeden raz karę nadzwyczajnie złagodzić albo obostrzyć, biorąc pod uwagę łącznie zbiegające się podstawy łagodzenia albo obostrzenia.*
 - § 2. *Jeżeli zbiegają się podstawy nadzwyczajnego złagodzenia i obostrzenia, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie albo obostrzenie kary.*

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Skazanie za występki o charakterze chuligańskim (art. 57a § 1 k.k.),
- Recydywa specjalna podstawowa (art. 64 § 1 k.k.),
- Recydywa specjalna wielokrotna (art. 64 § 2 k.k.),
- Uczynienie z popełnienia przestępstwa stałego źródła dochodu (art. 65 § 1 k.k.),
- Popełnienie przestępstwa w ramach zorganizowanej grupy przestępczej lub związku mającego na celu popełnienie przestępstwa (art. 65 § 1 k.k.),
- Skazanie sprawcy za przestępstwo o charakterze terrorystycznym (art. 65 § 1 k.k.),
- Ciąg przestępstw (art. 91 § 1 k.k.).

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Skazanie za występki o charakterze chuligańskim
 - sąd wymierza karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę,
 - sąd **orzeka** nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, chyba że orzeka obowiązek naprawienia szkody, obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązkę na podstawie art. 46.
 - Jeżeli pokrzywdzony nie został ustalony, sąd może orzec nawiązkę na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.
- Art. 115 § 21. k.k. - **występkiem o charakterze chuligańskim** jest występki polegający na umyślnym zamachu na zdrowie, na wolność, na cześć lub nietykalność cielesną, na bezpieczeństwo powszechne, na działalność instytucji państwowych lub samorządu terytorialnego, na porządek publiczny, albo na umyślnym niszczeniu, uszkodzeniu lub czynieniu niezdatną do użytku cudzej rzeczy, jeżeli sprawca działa publicznie i bez powodu albo z oczywiście błędnego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego.

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Recydywa specjalna podstawowa
 - Dotyczy sprawcy, który został skazany:
 - za przestępstwo umyślne
 - na karę pozbawienia wolności

i który popełnia **w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary, umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa, za które był już skazany.**

- Sąd **może** wymierzyć karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. **Możliwość podwyższenia nie dotyczy zbrodni.**
- Art. 115 § 3 k.k. - *Przestępstwami podobnymi są przestępstwa należące do tego samego rodzaju; przestępstwa z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia albo przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uważa się za przestępstwa podobne.*

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Recydywa specjalna wielokrotna (multirecydywa)
- Warunki:
 - uprzednie skazanie na warunkach recydywy specjalnej podstawowej,
 - odbycie przez skazanego co najmniej roku kary pozbawienia wolności,
 - ponowne popełnienie przez skazanego w ciągu 5 lat po odbyciu w całości lub części ostatniej kary umyślnego przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu, przestępstwa zgwałcenia, rozboju, kradzieży z włamaniem lub innego przestępstwa przeciwko mieniu popełnionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia.
- Sąd **wymierza** karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, a może ją wymierzyć do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. **Możliwość podwyższenia nie dotyczy zbrodni.**

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Wobec sprawcy, który:
 - z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu
 - popełnia przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa
 - popełnił przestępstwo o charakterze terrorystycznymstosuje się przepisy dotyczące wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy recydywy specjalnej wielokrotnej.
- Sąd **wymierza** karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, a może ją wymierzyć do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.
- Do sprawcy przestępstwa z art. 258 k.k. mają odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące sprawcy określonego w art. 64 § 2, z wyjątkiem przewidzianego w tym przepisie zaostrzenia kary.

Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary

- Ciąg przestępstw (art. 91 k.k.)
 - Popełnienie dwóch lub więcej przestępstw zagrożonych karą określoną w tym samym przepisie,
 - Popełnienie ich w wykorzystaniem takiej samej sposobności,
 - Popełnienie ich w krótkich odstępach czasu,
 - Popełnienie ich przed wydaniem pierwszego, choćby nieprawomocnego, wyroku co do któregośkolwiek z nich.
- Sąd **orzeka** jedną karę określoną w przepisie stanowiącym podstawę jej wymiaru dla każdego z tych przestępstw, w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Nadzwyczajne złagodzenie kary

■ Podstawa nadzwyczajnego złagodzenia kary

WYPADKI WSKAZANE W USTAWIE	• art. 10 § 2 i 3 • art. 14 § 2 • art. 15 § 2 • art. 19 § 2 • art. 21 § 3 • art. 22 § 2 • art. 25 § 2	• art. 26 § 3 • art. 29, 30 • art. 31 § 2 • art. 150 § 2 • art. 176 § 2 • art. 310 § 3
art. 60 k.k.	• w wypadkach przewidzianych w ustawie (jw.), • w stosunku do młodocianego, jeżeli przemawia za tym wzgląd, aby sprawcę wychować, • w szczególnie uzasadnionych wypadkach • „mały świadek koronny” • na wniosek prokuratora	

Nadzwyczajne złagodzenie kary

- Szczególnie uzasadniony wypadek zachodzi wtedy, kiedy nawet najniższa kara przewidziana za przestępstwo byłaby niewspółmiernie surowa, w szczególności:
 - 1) jeżeli pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą, szkoda została naprawiona albo pokrzywdzony i sprawca uzgodnili sposób naprawienia szkody,
 - 2) ze względu na postawę sprawcy, zwłaszcza gdy czynił starania o naprawienie szkody lub o jej zapobieżenie,
 - 3) jeżeli sprawca przestępstwa nieumyślnego lub jego najbliższy poniósł poważny uszczerbek w związku z popełnionym przestępstwem.
- Podstawa określona w art. 60 § 2 k.k. może być zastosowana tylko wtedy, jeżeli nie ma innej podstawy do nadzwyczajnego złagodzenia kary. Jest stosowana fakultatywnie.

Nadzwyczajne złagodzenie kary

- „Mały świadek koronny”
- Obligatoryjne nadzwyczajne złagodzenie kary
- Fakultatywne warunkowe zawieszenie kary
- Wymagania:
 - sprawca współdziałający z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa,
 - ujawni wobec organu powołanego do ścigania przestępstw:
 - informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa
 - Istotne okoliczności jego popełnienia.
- sąd wymierzając karę pozbawienia wolności do lat 5, może warunkowo zawiesić jej wykonanie na okres próby wynoszący do 10 lat, jeżeli uzna, że pomimo niewykonania kary sprawca nie popełni ponownie przestępstwa.

Nadzwyczajne złagodzenie kary

- Uchwała SN z dn. 25 lutego 1999 r., I KZP 38/98, Lex nr 35091
*„Warunkiem stosowania obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary, przewidzianego w art. 60 § 3 k.k., jest przekazanie organowi powołanemu do ścigania przestępstw, przez sprawcę przestępstwa popełnionego we współdziałaniu (w rozumieniu przepisów zawartych w rozdziale II k.k.) **z co najmniej dwiema osobami**, wszystkich istotnych w sprawie, posiadanych przez niego informacji o osobach współdziałających z nim w popełnieniu tego przestępstwa oraz okolicznościach jego popełnienia, niezależnie od tego, czy informacje te były już organowi ścigania znane, a także od tego, na jakim etapie postępowania przygotowawczego - prowadzonego w tej sprawie - nastąpiło przekazanie takich informacji.”*

Nadzwyczajne złagodzenie kary

- Fakultatywne nadzwyczajne złagodzenie kary na wniosek prokuratora, a nawet zawieszenie jej wykonania.
- Wymagania:
 - sprawca przestępstwa (niezależnie od wyjaśnień złożonych w swojej sprawie) ujawnił przed organem ścigania i przedstawił istotne okoliczności, **nieznane dotychczas temu organowi**,
 - Przestępstwo jest zagrożone karą powyżej 5 lat pozbawienia wolności.
- Sąd wymierzając karę pozbawienia wolności do lat 5, może warunkowo zawiesić jej wykonanie na okres próby wynoszący do 10 lat, jeżeli uzna, że pomimo niewykonania kary sprawca nie popełni ponownie przestępstwa.

Nadzwyczajne złagodzenie kary

- Uchwała SN z dn. 11 stycznia 2006 r., I KZP 53/05, Lex nr 167799
„Zawarte w art. 60 § 4 k.k. sformułowanie "niezależnie od wyjaśnień złożonych w swojej sprawie" oznacza, że warunkiem koniecznym, umożliwiającym zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary, na podstawie przesłanek wskazanych w tym przepisie, jest jedynie złożenie wyjaśnień w swojej sprawie, nie zaś określona treść tych wyjaśnień.”

Nadzwyczajne złagodzenie kary

Nadzwyczajne złagodzenie kary polega na wymierzeniu kary poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia albo kary łagodniejszego rodzaju według następujących zasad:

jeżeli czyn stanowi zbrodnię zagrożoną co najmniej karą 25 lat pozbawienia wolności	sąd wymierza karę pozbawienia wolności nie niższą od 8 lat
jeżeli czyn stanowi inną zbrodnię	sąd wymierza karę pozbawienia wolności nie niższą od jednej trzeciej dolnej granicy ustawowego zagrożenia
jeżeli czyn stanowi występki, przy czym dolną granicą ustawowego zagrożenia jest kara pozbawienia wolności nie niższa od roku	sąd wymierza grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności
jeżeli czyn stanowi występki, przy czym dolną granicą ustawowego zagrożenia jest kara pozbawienia wolności niższa od roku	sąd wymierza grzywnę albo karę ograniczenia wolności
jeżeli czyn zagrożony jest więcej niż jedną z kar wymienionych w art. 32 pkt 1-3	sąd odstępuje od wymierzenia kary i orzeka środek karny wymieniony w art. 39 pkt 2-3, 7 i 8, środek kompensacyjny lub przepadek

Literatura

- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2019
- Mozgawa M. (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, Lex/el. 2019
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2019